

Ministerstwo
Sportu i Turystyki

PROGRAM BUDOWY HAL TENISOWYCH

*Program określa zasady udzielania wsparcia finansowego na
budowę hal tenisowych*

AKCEPTUJĘ:

GRZEGORZ KARPIŃSKI

SEKRETARZ STANU

ZATWIERDZAM:

JOANNA MUCHA

MINISTER SPORTU I TURYSTYKI

Warszawa, dnia 18. 11. 2013 r.

Spis treści

I.	ZAŁOŻENIA PROGRAMU BUDOWY HAL TENISOWYCH	3
II.	PODSTAWA PRAWNA	3
III.	CHARAKTERYSTYKA ZADAŃ INWESTYCYJNYCH OBJĘTYCH PROGRAMEM	3
IV.	WYSOKOŚĆ DOFINANSOWANIA, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	4
V.	ZASADY KWALIFIKOWANIA KOSZTÓW	4
VI.	TRYB SKŁADANIA WNIOSKÓW	7
VII.	PROCEDURA OCENY WNIOSKÓW	8
VIII.	UMOWA O DOFINANSOWANIE (UMOWA DOTACJI)	9
IX.	OBOWIAZKI WNIOSKODAWCY W TRAKCIE REALIZACJI ZADANIA	9
X.	DOCHODY UZYSKANE W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ ZADANIA	10
XI.	ZWROT VAT	10
XII.	WYPŁATA DOFINANSOWANIA	10
XIII.	KONTROLA REALIZACJI ZADANIA	11
XIV.	ZAKOŃCZENIE ZADANIA. ROZLICZENIE.....	11
XV.	UWAGI KOŃCOWE	12

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMU BUDOWY HAL TENISOWYCH

Dokument stanowi zbiór podstawowych zasad dotyczących wyboru, realizacji i rozliczania zadań inwestycyjnych objętych Programem budowy hal tenisowych inwestycji całorocznych hal tenisowych, zwanym dalej „Programem”, dofinansowanych ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, zwanego dalej „FRKF”. Celem Programu jest rozwój bazy obiektów sportowych dla wojewódzkich kadr tenisa (na cele szkoleniowe oraz treningowe).

II. PODSTAWA PRAWNA

Podstawą prawną programu jest § 4 ust. 1 pkt 2. *rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 23 sierpnia 2010 roku w sprawie dofinansowania zadań ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (Dz. U. Nr 156, poz. 1051).*

III. CHARAKTERYSTYKA ZADAŃ INWESTYCYJNYCH OBJĘTYCH PROGRAMEM

O dofinansowanie zadania inwestycyjnego mogą ubiegać się następujące podmioty:

- jednostki samorządu terytorialnego,
- publiczne szkoły wyższe.

Dofinansowaniem w ramach Programu objęte mogą być zadania planowane do realizacji lub realizowane. Nie ma możliwości uzyskania dofinansowania na zadanie zakończone. Dniem zakończenia zadania jest dzień uzyskania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie.

Inwestycję z terenu danego województwa rekomenduje Polski Związek Tenisowy w porozumieniu z właściwym wojewódzkim związkiem tenisowym. Inwestor, przed podpisaniem umowy z Ministrem Sportu i Turystyki, zwany dalej „Ministrem”, o dofinansowanie inwestycji, jest zobligowany do zawarcia porozumienia (umowy) z Polskim Związkiem Tenisowym, zwanym dalej „PZT”, określającego:

- 1) zasady udostępniania obiektu PZT lub wojewódzkiemu związkowi tenisowemu;
- 2) preferencyjne warunki odpłatności za korzystanie z obiektu przez PZT lub wojewódzki związek tenisowy na poziomie kosztów własnych;
- 3) zakres szkolenia centralnego i wzajemne zobowiązania w zakresie jego realizacji.

Dofinansowaniem będzie mogła być objęta budowa hal tenisowych, które przewidują:

- od dwóch do czterech kortów o nawierzchni syntetycznej, posiadającej certyfikat ITF (International Tennis Federation – Międzynarodowa Federacja Tenisowa) i używanej podczas turniejów ATP (Association of Tennis Professionals – Związek Zawodowy Tenisistów) i WTA (Women's Tennis Association – Związek Zawodowy Tenisistek).
- zadaszenie kortów na bazie konstrukcji stałej;
- zaplecze z częścią sanitarno-szatniową oraz magazyn (opcjonalnie);

- realizację inwestycji w 2014 roku, tj. planowany harmonogram realizacji zadania inwestycyjnego musi obejmować okres nie dłuższy niż do końca 2014 roku.

Hala tenisowa może posiadać trybuny wysuwane lub przenośne, które będą stanowiły koszt kwalifikowany do 150 miejsc.

IV. WYSOKOŚĆ DOFINANSOWANIA, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Program realizowany jest przy udziale środków FRKF, będącego państwowym funduszem celowym. Dysponentem środków FRKF jest minister właściwy do spraw kultury fizycznej.

Kwota środków FRKF na dofinansowanie realizacji zadań inwestycyjnych nie może przekroczyć 50% wartości wydatków kwalifikowanych zadania. Wnioskodawca zobowiązany jest zapewnić pozostałe środki.

Maksymalna kwota dofinansowania zadania inwestycyjnego w ramach programu wynosi 1.500 tys. zł.

Źródła finansowania zadania:

- środki FRKF
- środki inne niż środki FRKF – w wysokości gwarantującej rzeczowe i terminowe zakończenie zadania inwestycyjnego.

Dopuszcza się montaż finansowy ze źródeł zewnętrznych (np. kredyty bankowe, środki UE).

Dofinansowanie wypłacane będzie proporcjonalnie do zaangażowania środków własnych wnioskodawcy, z zastosowaniem wskaźnika procentowego udziału dofinansowania w całkowitej wartości kosztorysowej zadania inwestycyjnego.

V. ZASADY KWALIFIKOWANIA KOSZTÓW

Dofinansowaniu podlegają wyłącznie obiekty sportowe. W przypadku zadania inwestycyjnego o charakterze dydaktyczno, rekreacyjno, bądź widowiskowo – sportowym, udział środków FRKF dotyczy wyłącznie części sportowej obiektu, której koszty stanowią koszty kwalifikowane.

W podstawie wyliczenia procentowego udziału środków FRKF mogą być uwzględnione koszty wykonania dróg technologicznych oraz dróg pożarowych.

Wysokość kosztów niekwalifikowanych wg tabeli KOSZTY NIEKWALIFIKOWANE pkt 3 i 4 oblicza się na podstawie ceny 1m² powierzchni całkowitej obliczonej na podstawie kosztu całkowitego całego obiektu.

Dofinansowane ze środków FRKF mogą być tylko te wydatki, które będą poniesione nie wcześniej niż od początku roku, w którym nastąpiło złożenie wniosku

o dofinansowanie zadania. Wcześniejsze wydatki są kosztem kwalifikowanym, jednak nie mogą być opłacone ze środków FRKF.

WYDATKI/KOSZTY KWALIFIKOWANE:

Do wydatków/kosztów kwalifikowanych zalicza się w szczególności:

- 1) opracowanie dokumentacji technicznej;
- 2) roboty budowlane, w tym: roboty rozbiórkowe, ziemne, instalacyjne, fundamenty, konstrukcje, roboty murarskie, stolarka, elewacja, dach, podłogi, drogi technologiczne i pożarowe, roboty wykończeniowe itp;
- 3) koszty uzbrojenia terenu w obrębie działki, niezbędne do zrealizowania zadania;
- 4) wyposażenie stałe lub rozbieralne¹ stanowiące integralną część obiektu zgodnie z jego programowym przeznaczeniem, monitoring;
- 5) koszty nadzoru autorskiego i inwestorskiego;
- 6) ogrodzenie i oświetlenie terenu;
- 7) podatek VAT, o ile wnioskodawcy nie przysługuje możliwość jego odliczenia.

WYDATKI/KOSZTY NIEKWALIFIKOWANE:

Do wydatków/kosztów niekwalifikowanych zalicza się w szczególności:

Grupa kosztów wg WKI	Koszt niekwalifikowany
1.	Pozyskanie działki budowlanej
	wykup obiektów znajdujących się na nieruchomości gruntowej, dzierżawa terenów i obiektów na okres budowy, przekwaterowanie użytkowników obiektów z zakupionej nieruchomości, budownictwo zastępcze dla przekwaterowanych użytkowników;
2.	Przygotowanie terenu i przyłącza do sieci
	uzbrojenie terenu poza granicami opracowania wg projektu zagospodarowania terenu:

¹ Montowane urządzenia stałe i rozbieralne muszą posiadać certyfikaty bezpieczeństwa określone w normach krajowych lub międzynarodowych, kryteriach technicznych oraz krajowych przepisach dotyczących bezpieczeństwa.

	przyłącza wod-kan, przyłącza c.o., przyłącza elektryczne, inne;
3. i 4.	Budowa obiektów podstawowych
	koszty z wszelkimi instalacjami - koszty pomieszczeń niezwiązanych ze sportem np.: pomieszczenia dydaktyczne, biblioteki, czytelnie, świetlice oraz inne pomieszczenia niezwiązane z funkcją sportową obiektu, pomieszczenia noclegowe, internatowe, pomieszczenia wraz z zapleczem przewidziane na prowadzenie działalności gastronomicznej, handlowej, usługowej (np. restauracje, kawiarnie, bary, sklepy), pomieszczenia dla solarium, rekreacyjna infrastruktura basenowa;
5.	Zagospodarowanie terenu i budowa obiektów pomocniczych
	obiekty małej architektury, obiekty pomocnicze kubaturowe niezwiązane z funkcją sportową obiektu, obiekty pomocnicze inżynierskie np. drogi dojazdowe poza granicami opracowania, nasadzenia drzew, krzewów i zieleni ozdobnej z wyłączeniem nasadzeń nakazanych decyzją o wycince drzew i krzewów dla realizowanej inwestycji;
6.	Wypożyczenie
	koszty wyposażenia ruchomego i urządzeń ruchomych niezwiązanych na stałe z podłożem (podłoga, ściana, sufit), koszty wyposażenia, w tym np.: meble, urządzenia komputerowe niezwiązane z funkcją sportową obiektu, urządzenia sekretarskie, urządzenia audiowizualne niezwiązane z funkcją sportową obiektu, maszyny i urządzenia specjalistyczne ruchome związane z eksploatacją dofinansowywanego obiektu;
7.	Prace przygotowawcze, projektowe, obsługa inwestorska oraz ewentualne szkolenia i rozruch

	koszty kredytów inwestycyjnych, obsługa rachunków, koszty serwisu obiektu, ewentualne koszty zaplanowanej rezerwy.
--	--

VI. TRYB SKŁADANIA WNIOSKÓW

1. **Wnioski** do Programu należy składać w dniach 20 stycznia - 21 marca 2014 r. w wersji papierowej (decyduje data stempla pocztowego lub data złożenia wniosku w przypadku złożenia bezpośrednio w Ministerstwie) oraz w elektronicznym systemie składania wniosków (system AMODIT). Wnioski złożone w późniejszym terminie nie będą rozpatrywane. Terminowe złożenie wniosku w systemie elektronicznym przy jednoczesnym niedotrzymaniu terminu złożenia wersji papierowej oznacza niedotrzymanie terminu złożenia wniosku.
2. Wniosek musi być podpisany przez uprawnione (upoważnione) do działania w imieniu wnioskodawcy osoby, zgodnie z zapisami statutu oraz opatrzony pieczęcią wnioskodawcy.
3. Do wniosku o dofinansowanie należy dołączyć następujące załączniki:
 - 1) rekomendację PZT wydaną w porozumieniu z właściwym wojewódzkim związkiem tenisowym oraz porozumienie (umowę) o którym mowa w pkt III.3;
 - 2) dokument potwierdzający prawo do dysponowania nieruchomością (aktualny odpis z księgi wieczystej lub wypis z rejestru gruntów z mapą ewidencyjną lub umowa dzierżawy na okres nie krótszy niż 10 lat);
 - 3) podstawowe elementy dokumentacji technicznej (plan zagospodarowania terenu, główne rzuty poziome i przekroje, opis techniczny przedsięwzięcia lub ewentualnie inne niezbędne szkice i rysunki);
 - 4) prawomocną decyzję o pozwoleniu na budowę;
 - 5) zbiorcze zestawienie kosztów oraz harmonogram rzeczowo – finansowy zadania;
 - 6) dokumenty potwierdzające posiadanie środków własnych lub zapewnienie otrzymania przez wnioskodawcę środków finansowych innych niż środki z FRKF (np. umowa zawarta przez wnioskodawcę z bankiem / pożyczkodawcą lub dokument potwierdzający zapewnienie udzielenia kredytu / pożyczki / dotacji) w wysokości umożliwiającej zrealizowanie zadania inwestycyjnego w terminie określonym we wniosku;
 - 7) oświadczenia:
 - o zabezpieczeniu środków własnych lub innych na utrzymanie obiektu,
 - o zobowiązaniu do zwrotu otrzymanej kwoty ze środków FRKF wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, naliczonymi od dnia otrzymania tych środków do dnia ich zwrotu, jeżeli wnioskodawca:

- a) wykorzysta środki z FRKF niezgodnie z przeznaczeniem,
 - b) nie zakończy inwestycji w terminie określonym w umowie;
 - 8) dokumenty określające status prawny wnioskodawcy;
 - 9) dokumenty potwierdzające powołanie osób upoważnionych do działania w imieniu wnioskodawcy.
4. Rozpatrywane będą wyłącznie wnioski złożone na formularzu zamieszczonym w systemie elektronicznym Ministerstwa, dostępnym pod adresem: <https://wnioski.msit.gov.pl/>.
5. Wypełniony formularz należy przesłać w systemie. Jednocześnie, po wypełnieniu elektronicznego formularza należy go wydrukować, podpisać, opieczetować i przesłać/złożyć wraz z załącznikami na adres:

Ministerstwo Sportu i Turystyki
Departament Infrastruktury Sportowej
ul. Senatorska 14
00-082 Warszawa

VII. PROCEDURA OCENY WNIOSKÓW

Ocena wniosku pod względem formalnym oraz merytorycznym zostanie dokonana przez pracowników właściwego departamentu w Ministerstwie, w ciągu 2 miesięcy od upływu terminu składania wniosków.

MSiT zastrzega sobie prawo do zmian wysokości i podziału transz dofinansowania względem wartości wnioskowanych.

Minister Sportu i Turystyki rozpatrując wnioski bierze pod uwagę w szczególności:

- zgodność zakresu merytorycznego inwestycji z założeniami określonymi w Programie (ocenie podlegać będzie m.in. dokumentacja projektowa, zakres rzeczowy zadania, planowane koszty i terminy realizacji zadania);
- gotowość realizacyjną zadania, rozumianą w szczególności przez fakt zawarcia umowy z wykonawcą robót budowlanych.
- rekomendację PZT.

Wnioskodawcy, których wnioski zostały zaopiniowane pozytywnie otrzymują pisemną informację o zakwalifikowaniu do Programu i o zaplanowanej kwocie dofinansowania zadania inwestycyjnego.

Wnioskodawcy, których wnioski nie zostały zakwalifikowane do Programu otrzymują pisemną informację wraz ze zwrotem dokumentacji aplikacyjnej.

VIII. UMOWA O DOFINANSOWANIE (UMOWA DOTACJI)

Pozytywna ocena wniosku zaakceptowana przez powołany przez Ministra Zespół ds. oceny wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych ze środków FRKF i zatwierdzona przez Ministra, jest podstawą do sporządzenia umowy o dofinansowanie.

Ministerstwo wysyła do wnioskodawcy 3 egzemplarze umowy o dofinansowanie.

Wnioskodawca uzupełnia w umowie brakujące dane oraz podpisuje wszystkie egzemplarze umowy, po czym odsyła je do Ministerstwa.

Dniem zawarcia umowy jest dzień jej podpisania przez Ministra.

Jeden egzemplarz umowy odsyłany jest do wnioskodawcy.

IX. OBOWIĄZKI WNIOSKODAWCY W TRAKCIE REALIZACJI ZADANIA

1. Terminowe przysyłanie do Ministerstwa kwartalnej informacji dotyczącej realizowanego zadania na aktualnie obowiązującym formularzu, pobranym ze strony internetowej Ministerstwa.
2. Przesłanie do Ministerstwa informacji na temat wyłonienia wykonawcy (o ile nie był znany w momencie składania wniosku) wraz z kopią zawartej z nim umowy oraz niezwłoczne informowanie o każdej zmianie w tym zakresie.
3. Niezwłoczne informowanie o zmianie kosztów (wraz z przesłaniem nowego Zbiorczego Zestawienia Kosztów zadania), jak również o planowanych i realizowanych zmianach zakresu rzeczowego zadania.
4. Powiadamianie Ministra o każdej innej sytuacji, która może mieć wpływ na realizację umowy o dofinansowanie, w szczególności dotyczącej zagrożeń w wykorzystaniu przyznanych środków oraz opóźnień w realizacji zadania.
5. Zmiana zakresu rzeczowego zadania wymaga uzyskania zgody Ministra.
6. Informowanie Ministra o ryzyku niewykorzystania transzy dofinansowania z danego roku najpóźniej do dnia 15 listopada tego roku pod sankcją ewentualnej utraty niewykorzystanych środków z transzy danego roku.
7. Zamieszczanie we wszelkich materiałach informacyjnych i promocyjnych dotyczących zadania inwestycyjnego informacji o uzyskaniu dofinansowania z FRKF, zgodnie z „Wytocznymi dotyczącymi obowiązków informacyjnych przy zadaniach inwestycyjnych dofinansowanych ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (FRKF)”, dostępnymi na stronie www.msit.gov.pl.
8. Realizacja pozostałych wymogów wynikających z umowy o dofinansowanie.

X. DOCHODY UZYSKANE W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ ZADANIA

Dochód uzyskany w związku z realizacją zadania podlega częściowemu zwrotowi na rachunek FRKF na zasadach przewidzianych w umowie.

Kary umowne uzyskane przez wnioskodawcę w toku realizacji zadania inwestycyjnego

1. Kara umowna, która została fizycznie zapłacona przez wykonawcę stanowi dochód wnioskodawcy i podlega częściowemu zwrotowi na rachunek FRKF na zasadach określonych w umowie, z zastrzeżeniem pkt 3.
2. Potrącenie z faktury kary umownej poprzez wystawienie noty obciążeniowej nie stanowi dochodu wnioskodawcy, lecz powoduje zmniejszenie udokumentowanych rzeczywistych nakładów, jakie wnioskodawca ponosi w związku z realizacją zadania. Sytuacja ta powoduje konieczność ponownego przeliczenia wysokości przekazywanego dofinansowania.
3. W przypadku, gdy karze umownej towarzyszą okoliczności, za którymi kryje się konieczność poniesienia przez wnioskodawcę dodatkowych wydatków, związanych w szczególności z niesolidnością wykonawcy, wnioskodawca ma prawo zwrócić się do Ministra o indywidualne potraktowanie danego przypadku.

XI. ZWROT VAT

1. Kwota podatku od towarów i usług jest wydatkiem kwalifikowanym, o ile wnioskodawcy nie przysługuje prawo do jego odliczenia.
2. Jeżeli wnioskodawca uznał podatek od towarów i usług za wydatek kwalifikowany i uzyskał z tego tytułu dofinansowanie, a następnie wykazał kwotę podatku naliczonego zawartą w nakładach poniesionych na realizację zadania inwestycyjnego w deklaracji dla podatku od towarów i usług, to kwotę tę zwraca na rachunek FRKF, w wysokości proporcjonalnej do uzyskanego dofinansowania.
3. Obowiązek zwrotu, o którym mowa w ust. 2, następuje w terminie 14 dni licząc od dnia złożenia deklaracji dla podatku od towarów i usług, w której wnioskodawca wykazał kwotę podatku naliczonego, nie później jednak niż 14 dnia licząc od upływu terminu na złożenie takiej deklaracji.

XII. WYPŁATA DOFINANSOWANIA

1. Wnioskowanie o wypłatę dofinansowania następuje zgodnie z zasadą proporcjonalności, o ile umowa nie stanowi inaczej.
2. Warunkiem wypłaty dofinansowania jest złożenie wraz z kompletem niezbędnych załączników prawidłowo wypełnionego wniosku o uruchomienie środków.

3. Jeżeli wypłata dofinansowania stanowić będzie refundację poniesionych nakładów, zapłatę na rzecz wykonawcy należy udokumentować stosownym potwierdzeniem przelewu.
4. Podstawą wykorzystania dofinansowania, oprócz prawidłowego zrealizowania zadania inwestycyjnego, jest udokumentowanie faktycznie poniesionego wydatku, tj. rozchodu pieniężnego w znaczeniu kasowym, wydatkowanego na określony w umowie cel.
5. Oświadczenie o wzajemnym potrąceniu wierzytelności nie jest traktowane jako wydatek faktycznie poniesiony w rozumieniu niniejszego Programu i nie może być traktowane jako wykorzystanie dofinansowania (dotacji).
6. Oświadczenie o wzajemnym potrąceniu wierzytelności oraz czynności równoważne skutkują zmniejszeniem nakładów niezbędnych do poniesienia na realizację zadania inwestycyjnego. W tej sytuacji następuje ponowne wyliczenie wysokości dofinansowania.
7. Aktualny formularz wniosku o wypłatę dofinansowania należy pobrać ze strony internetowej Ministerstwa, z zakładki „inwestycje sportowe”.

XIII. KONTROLA REALIZACJI ZADANIA

1. Minister jest uprawniony do przeprowadzania kontroli realizacji zadań ze środków FRKF.
2. Kontroli podlega w szczególności:
 - a. przebieg i sposób realizacji zadania,
 - b. wykorzystanie środków FRKF,
 - c. sposób prowadzenia dokumentacji księgowej,
 - d. prawidłowość rozliczeń z Ministrem.
3. Szczegółowy tryb i zasady prowadzenia kontroli zostaną określone w umowie o dofinansowanie.
4. W przypadku niedopuszczenia przez wnioskodawcę do przeprowadzenia kontroli, Minister ma prawo wstrzymać wypłatę dofinansowania, żądać zwrotu dofinansowania bądź wypowiedzieć umowę o dofinansowanie.

XIV. ZAKOŃCZENIE ZADANIA. ROZLICZENIE.

1. Dniem zakończenia zadania inwestycyjnego jest dzień uzyskania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie, a jeśli nie jest wymagana, dzień, w którym podpisany został protokół odbioru końcowego.
2. Wnioskodawca zobowiązany jest przedstawić Ministrowi kompletną dokumentację rozliczeniową, w terminie do 50 dni od dnia zakończenia zadania inwestycyjnego.

3. Aktualny formularz rozliczenia informującego o sposobie wykorzystania dofinansowania ze środków FRKF w związku z zakończeniem realizacji zadania inwestycyjnego należy pobrać ze strony internetowej Ministerstwa. Do formularza załącza się stosowne dokumenty zgodnie z wymogami określonymi w formularzu oraz w umowie o dofinansowanie;
4. Minister dokonuje akceptacji rozliczenia w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania.
5. W przypadku wystąpienia braków w dokumentacji rozliczeniowej, bądź jej błędnego sporządzenia, wnioskodawca wzywany jest do uzupełnienia lub korekty, a termin, o którym mowa w pkt 4 ulega wstrzymaniu.
6. Wnioskodawca niezwłocznie po zakończeniu zadania zobowiązany jest do umieszczenia na obiekcie tablicy informacyjnej, stosownie do wymogów zawartych w zatwierdzonych przez Ministra „Wytycznych dotyczących obowiązków informacyjnych przy zadaniach inwestycyjnych dofinansowanych ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (FRKF)”, dostępnych na stronie www.msit.gov.pl.

XV. UWAGI KOŃCOWE

1. W przypadku wątpliwości w rozumieniu/stosowaniu zasad określonych w niniejszym Programie należy się kontaktować z pracownikami Departamentu Infrastruktury Sportowej Ministerstwa Sportu i Turystyki.
2. Wszelkie odstępstwa od ww. Programu wymagają pisemnej zgody Ministra.
3. Ostateczna interpretacja zapisów niniejszego Programu należy do wyłącznej kompetencji Ministra.